

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Diff. 3. De habitudine Conclusionis ad Præmissas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

intellectus, ad hanc propositionem, Christus est Mendax, prout præcisè propositio est, non verò prout deducta & innitens illi principio, Quæ sunt eadem &c.

ADDO. Signantur & per modum Conclusionis. Posse intellectum, impediri à voluntate ab assensu Conclusionis indirecè ut si illum avocet ad aliud cogitandum, vel si nimium sit intentus alteri cogitationi, vel non attendat ad connexionem extremorum quæ sequitur ex connexionem cum medio. Ratio horum est ex Oviedo quia inter requisita ad agendum, est, ne intellectus sit nimium intentus, & ut advertat ad istam connexionem, quam esse necessitativam ad assensum exhibendum, dictum.

DIFFICULTAS III.

De habitudine Conclusionis ad Præmissas.

TRactabimus hic de hac difficultate. An Conclusio respiciat objecta Præmissarum.
Sit

Punctum Difficultatis I.

Premittuntur quedam.

PRÆMITTO I. Ex Arriaga hic Sect. 4. n. 23. *Statum difficultatis in hoc esse.* Quæritur, An quando ego assentior Conclusioni, cognoscatur tunc ratio motiva assentiendi quæ ratio motiva, est ipsum objectum Præmissarum v. g. quando ita dico: Omnis homo est rationalis, Petrus est homo, Ergo Petrus est rationalis, an tunc inquam, ideò huic propositioni assentiar, quia est homo, & omnis homo est rationalis.

PRÆMITTO II. Ex Oviedo. *Dupliciter attingi posse objectum Præmissarum* imprimis tantum ut Quo, deinde & ut Quo & ut Quod simul. Tantum ut Quo attinguntur Præmissæ, quando attinguntur tanquam ratio motiva assensus, ut Quod & Quo attingitur objectum præmissarum quando attinguntur non solum ut ratio Motiva assensus, sed etiam ut de illis ipsis formetur assensus, & aliquid enuntietur vi talis actus. Præsens quæstio inquit: An ab actu illativo, attingatur objectum Præmissarum, tantum ut Quo.

PRÆMITTO III. *Quare queratur an Conclusio respiciat objecta Præmissarum, non verò queritur An Conclusio respiciat Præmissas.* Cujus ratio reddi posset. Quia ly Præmissa ex communi phrasi dicit actum mei intellectus affirmantem vel negantem, seu potius enuntiantem in ordine ad actum inferendi qui subsequitur: jam autem ratio motiva ad assensum Conclusionis, non est actus mei intellectus affirmans vel negans, sed ratio motiva, est ipsum illud affirmatum vel ne-

gatum, hoc est objectum Præmissarum; v. g. quando dico: Ergo Petrus est rationalis, propter medium terminum, quia est homo, ratio motiva assensus ad hanc Conclusionem est, quia est homo, non verò, quia ego assentior cogitoque illum esse hominem, quamvis ego enim id negem & non cogitem, erit tamen Petrus rationalis, ex hac objectiva ratione; quia est homo. Breviter hoc Præmissum indicat, quod ratio assentiendi Conclusioni sint Præmissæ non formales sed objectivè sumptæ, casu quo illas respicere debeat Conclusio.

PRÆMITTO IV. *Actum Conclusionis debere habere aliquid intrinsecum, sui constitutivum per quod à reliquis assensibus differat.*

RATIO. Tum quia quæcunque alia, habent aliquid intrinsecum sui constitutivum, Ergo idem dicendum de Conclusionem. Tum quia ut urget Arriaga, nisi Conclusio intrinsecè differret ab assensibus Præmissarum, multi essent Syllogismi, in quibus non posset ostendi, quis actus defecto esset Conclusio, quod est absurdum. Sequela probatur. Suppono quod dantur tales Syllogismi in quibus quæcunque; ex Præmissis potest esse Conclusio & ex Conclusionem potest esse quæcunque Præmissa, ut videri est in omnibus Expositoriis v. g. Petrus est Rex, Hic homo est Petrus, Ergo hic homo est Rex. Ex hac Conclusionem potest esse Præmissa. Hic homo est Rex, Petrus est hic homo, Ergo Petrus est Rex. Quod si dantur Syllogismi in quibus quæcunque ex Præmissis potest esse Conclusio, & ex Conclusionem Præmissa, si Conclusio intrinsecè non differret ab assensibus Præmissarum, hoc ipso non posset dici quis actus defecto sit Conclusio. Tum quia si Conclusio non habet aliquid intrinsecum sui constitutivum non habet Conclusio, quod sit Conclusio, hoc enim Quo Conclusio esset conclusio, hoc inquam, esset illud intrinsecum constitutivum Conclusionis, si autem non haberet Conclusio, quo esset Conclusio, non esset Conclusio, quia nihil est, sine eo Quo est.

PRÆMITTO V. *Difficultatem esse Quodnam sit illud intrinsecum per quod differt Conclusio à Præmissis.*

EXPLICANT I. Aliqui Constitutivum illud esse, quia Conclusio pendet ab aliis probationibus, seu quia Conclusio habet se per modum illuminatæ, Præmissæ per modum illuminantis.

CONTRA est I. ex Arriaga. Quia querere testat cur potius illuminare dicatur Præmissa Conclusionem, & non illuminari à Conclusionem, tanquam à complemento discursus.

CONTRA II. Per oppositos Propositio est indifferens ad hoc, ut si vel una ex Præmissis, vel ut sit Conclusio, quod ergo est hic determinativum ut habeat hæc Propositio rationem illumi-

illuminativæ seu præmissæ, illa illuminatæ seu conclusionis.

CONTRA 3. Tum quia de hoc ipso quæritur: quid est hoc conclusionem pendere à præmissis. De hoc ipso quæritur, quid est hoc habere se conclusionem per modum illuminatæ, præmissas per modum illuminantis, quærereq; restabit quæ sit nota quod conclusio à præmissis non præmissæ à conclusione pendeant.

EXPLICANT 2. Alii intrinsecum constitutum conclusionis. Quia conclusionem præcedunt Præmissæ si non tempore, saltem naturâ.

CONTRA. Quia quærere restat in quonam sita sit ista præcedentia præmissarum, quomodoq; hæc præcedentia serviat, ut sit intrinsecum constitutum conclusionis.

EXPLICANT 3. alii. Quod intrinsecum constitutum conclusionis, flet in hoc: quia conclusio respicit objecta præmissarum. Ratio, quia nullum aliud ostendi potest intrinsecè constitutum, & quia nisi hoc dicatur, non poterit salvari particula in definitione Syllogismi posita: *Eo quod hæc sint*, ut hoc explanetur. *Sit*

Punctum Difficultatis 2.

An Conclusio respiciat Objecta Præmissarum.

DICENDUM est. *Quod conclusio respiciat objecta præmissarum.* Ita S. Thom. de Veritate quæst. 22. ar. 4. ad 3. & 1ma 2dæ quæst. 8. ar. 3. in (.) ubi expressè fatetur per actum conclusionis attingi etiam ipsa principia quæ prius fuerunt cognita. Sanctum Thomam sequitur Arriaga, Oviedo hic, & alii apud illos.

PROBAT 1. Arriaga. Intellectus est potentia omnino necessaria in suis operationibus, efficiens quantum potest: Ergo si per actus præmissarum semper proponitur illi veritas conclusionis, ut connexa cum veritate præmissarum, semper & necessariò intellectus ita assentietur: Sed proponitur semper veritas conclusionis ut connexa cum veritate præmissarum. Quod ipsum probatur. Quando dico, omnis homo est animal, Petrus est homo, Ergo Petrus est animal, non solum per illas præmissas proponitur mihi connexio inter Petrum & animal, sed etiam hujus ratio, quia scilicet Petrus & animal sunt idem cum uno tertio, hoc est cum homine.

RESPONDERI posset Hoc ipsum ulterius probari debere, quod semper in assensu conclusionis proponatur ratio prædicta.

PROBAT 2. Oviedo. Aliqua debet assignari ratio propter quam ex tribus propositionibus duæ sunt præmissæ, & tertia conclusio: sed non potest esse alia, nisi quia assensus conclusionis fertur in objectum præmissarum tanquam in

formale motivum, assensus autem præmissarum, non attingit objectum conclusionis.

RESPONDERI posset. Quod explicari deberet, quare præmissæ non ferantur in objectum conclusionem, cum præmissæ ferantur in objectum suum, idem autem est objectum conclusionis & præmissarum. Explicari item deberet quomodo etiam conclusio, non sit motivum assensus, casu quo præmissa possit probari per conclusionem, ut cum dico. Dies est, ergo sol est, poterit per conclusionem probari præmissa, Sol est, ergo dies est, ut etiam in simili, arguit Oviedo.

PROBATUR 3. Si conclusio non respiceret objecta præmissarum, conclusionis assensus non fieret propter præmissas tanquam propter motivum, idem enim est in præsentem conclusionem respicere objecta præmissarum, & conclusionis assensum, fieri propter præmissas, ut dictum supra. Sed conclusionis assensus fit propter præmissas tanquam propter motivum, quod probatur. Si conclusionis assensus non fieret, propter præmissas tanquam propter motivum, syllogismus non inniteretur huic principio quæ sunt eadem uni tertio. Sequel. probatur. Nihil esset, cui assensus præberetur propter connexionem cum aliquo tertio: Ergo syllogismus non inniteretur huic principio. Et certè nihil aliud est conclusionem respicere objecta præmissarum nisi assensum præberi tertiæ propositioni, propter connexionem cum aliquo tertio.

CONFIRMATUR. Quia nisi fiat assensus conclusioni propter præmissas, seu propter respicere objecta præmissarum, non poterit ostendi per quid conclusio extrahatur à mera ratione secundæ operationis. Neque valet si dicas, extrahi per denominationem extrinsecam; Tum quia per quid transitur ad illam ipsam denominationem extrinsecam. Tum quia secundæ operatio non est duplicata prima operatio, sed extrahitur ad rationem secundæ, per rationem enuntiativi iudicii, non autem per meram denominationem extrinsecam. Ergo & tertia operatio, non erit mera denominatio extrinsecam. Tum quia præmissa non sortitur denominationem conclusionis, ergo debet haberi aliquid in tertia propositione, ratione cuius servire illi possit id, quod tu appellas denominationem extrinsecam, hoc autem non aliud est, nisi assensus; *Eo quod hæc sint*, adeoq; quod sit assensus ob præmissas, seu ob respicientiam objecti præmissarum, quæ omnia idem sunt.

ADDO tamen. Assensum propter præmissas, non debere esse propter præmissas reflexè, iteratò, in conclusione cognitæ, distinctoque actu tractas. Ratio: quia hujus nulla necessitas, essetque hoc multiplicare assensus sine necessitate, præcipue cum id etiam non experiamur.

RESPON-

RESPONDETUR 1. Intellectum distractum non reflectere se ad connexionem cum medio, consequenter nec assentiri propter objectum præmissarum.

CONTRA. Tum quia probandum esset, hanc distractionem semper contingere, si autem non contingit semper, quærere restabit: An non distractus intellectus moveatur objecto præmissarum. Tum quia potest distractus intellectus non necessitari ad conclusionem, neque tamen inde rectè inferitur, posse præbito jam assensu, non præberi assensum conclusioni. Ergo nec rectè ex eadem distractione inferetur, quod intellectus concludens, non respiciat objecta præmissarum. Tum quia intellectus ille distractus, vel adhuc elicit actum conclusionis vel non elicit; si non elicit non procedit de illo conclusio, si elicit, ergo debet ostendi constitutum illius assensus in ratione conclusionis, hoc autem non aliud est ex dictis, nisi respicientia sola, objecti præmissarum.

RESPONDETUR 2. ex Ripalda apud Oviedo. Quod constituatur conclusio, non per respicere objecta præmissarum, sed quia deficientibus aliis propositionibus, deficit conclusio, cum tamen deficientibus aliis, non deficiat præmissa.

CONTRA. Quia vel accipitur conclusio ut conclusio est, vel accipitur ut propositio est, si accipitur ut propositio est, certum est, quod deficientibus præmissis, non deficiat conclusio, est enim jam tunc ita se habens, ac præmissa, quæ tamen tunc non deficit; Si autem accipitur conclusio quæ conclusio est, illa verum quidem est, quod deficientibus præmissis deficiat, sed si quæretur quare ita deficiat, bene id referri potest, quia jam non respicit præmissas, quod tamen intenditur in præsentia. Deinde deficiente etiam conclusione deficiunt præmissæ quæ præmissæ sunt, ergo si ex mera deficientia arguitur formalitas conclusionis, ea etiam præmissis competet. Quod autem deficiente conclusione deficiat præmissa quæ præmissa est, exinde colligitur. Quia præmissa respectu sui non præmittitur, neque respectu aliis præmissis, ergo præmittitur respectu conclusionis, conclusio enim non respectu sui, est clausio cognitionis, sed respectu præmissarum. Denique præmissa quæ præmissa, & conclusio quæ conclusio, sunt quid correlativum: jam autem uno correlativorum ablato, & aliud aufertur.

RESPONDEBIS 3. Respici non nisi interdum præmissas à conclusione, sed non semper, eò quod detur in rudibus assensus conclusionis, qui tamen non est propter illud principium, *Quæ sunt eadem.*

CONTRA. Etiam in rudibus, quando datur assensus conclusionis, datur assensus propter illud principium. *Quæ sunt eadem*, non quidem universaliter & abstractè cognitum, sed tamen

propter cognitum restrictè & in particulari, hinc si quæratur etiam ex rudissimo: istenè est tuus frater? respondebit, Est, ejusdem sumus patris filii, quod est assentiri, propter principium: *Quæ sunt eadem.*

RESPONDEBIS 4. Ex Mastr. hinc disp. II. n. 12. Ly Ergo, solum significat dependentiam conclusionis à principiis, dependentia autem formaliter, non est id, à quo aliud dependet.

CONTRA. Concedo quod dependentia formaliter, non sit id, à quo aliud dependet, adeoque concedo, quod conclusio non sit præmissæ, à quibus dependet, sed si est dependentia conclusionis, à præmissis, hoc ipso conclusio respiciet objecta præmissarum; nihil enim aliud in præsentia intenditur. Quando autem idem Mastris dicit: sicut cum cognoscimus creaturam ut dependentem à Deo & universaliter cum cognoscimus effectum provenientem à causa, non sequitur causam includi in effectu, Deum in creatura, ita nec sequetur, quod conclusio attingat principia; quando inquam id dicit non convincit. Nam quamvis effectus non includat causam, aliàs idem se ipsum causaret, attingentia tamen effectus propter causam, non relinquit intactam indirectè saltem causam, aliàs, hoc ipso non esset attingentia propter causam ita quamvis conclusionem non ingrediantur præmissæ, quasi sint conclusio, attinguntur tamen, quia conclusio, sit propter præmissas.

RESPONDEBIS 5. ex eodem. Per ly Ergo non exprimi dependentiam ipsius assensus, ad assensum præmissarum, exprimi tamen dependentia objecti conclusionis ad objectum præmissarum, quia per talem assensum, intellectus percipit veritatem conclusionis esse mediatam, & à veritate præmissarum causatam.

CONTRA. Quia etiam posito non exprimi dependentiam, ipsius assensus ad assensum præmissarum, si exprimitur dependentia objecti conclusionis ab objecto præmissarum, habetur jam quod intenditur. Deinde semper in assensu conclusionis ob præmissas, licet non sit motum meus assensus, sed id cui assentior, indubiè tamen præsupponitur etiam assensus præmissis, si enim illis non assentior, quomodo ob illas assentior.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR 1. Si conclusio respiceret objecta præmissarum etiam habitus conclusionis respiceret objecta præmissarum. Sed non respicit, quia aliàs nemo posset meminisse conclusionis, quin hoc ipso meminere præmissarum, cuius oppositum experientia probat: possum enim meminisse solius Dei, quem primò cogno-

cognovi ex creaturis, & non meminisse creaturarum. Sequela principalis probatur. Quia habitus debet esse similis actibus ex quibus est genitus: Ergo si actus respiciunt objecta præmissarum, etiam habitus ex illis geniti, respiciunt objecta præmissarum.

RESPONDETUR. Quod nemo possit meminisse conclusionis, quin hoc ipso meminerit præmissarum per se loquendo, si sint omnia ad agendum & cognoscendum utrumque objectum requisita, secus si non sunt omnia ad agendum & cognoscendum utrumque objectum requisita.

EXPLICATUR adlata distinctio. Species, imò & habitus ex actibus respicientibus objecta præmissarum relictus, etiam si ex parte sua indivisibiliter tam conclusionem quam motivum illius sive objectum præmissarum repræsentet, potest tamen excitare cognitionem de uno objecto, non verò de alio: sic dantur in Angelis species concretae perfectiores in perfectioribus Angelis, quarum perfectio in hoc etiam stat, ut una indivisibilis species, repræsentet plura objecta, non semper tamen omnia, sed nunc hæc, nunc illa. Et sicut species visibilis vel propter suam imperfectionem, vel propter dispositionem subjecti pravam, fieri potest, ut non repræsentet rationem individualement vel specificam coloris: ut cum a longè oculus discernere non potest, quod in individuo, hoc sit coloratum, neque potest speciem cognoscere, an hoc sit viride rubrum: ita etiam fieri potest, ut species intellectualis, exciter cognitionem de uno objecto, & non de alio, quantumvis nata sit utriusque objecti cognitionem excitare. Porro tunc species utriusque objecti cognitionem non excitat, quando talia habet requisita, quæ non nisi unius objecti cognitionem excitare possunt, tunc autem non nisi unius objecti cognitionem excitare possunt inter cetera, quando non nisi unum objectum occurrit, & quando notitia unius objecti, non excitat species ad aliud etiam objecti repræsentationem. v. g. est in intellectu Pauli una species vel habitus assentiendi huic propositioni: Parentes mei mortui sunt, tamen hoc non obstante, si quis loquatur de morte suæ matris, poterit v. g. Paulus meminisse non nisi suæ matris, cò quod per sensum auditus, occurrit objectum, non nisi, mater, nec memoria matris, excitavit speciem de patre, quem aliàs posset excitare ex variis circumstantiis.

RESPONDERI 2. posset. Quod nemo possit meminisse conclusionis quæ conclusio est, quin hoc ipso meminerit præmissarum, licet possit meminisse conclusionis ut propositio est, quin meminerit præmissarum.

OBJICITUR 2. Objectum conclusionis habet ex se independentem ab objecto præmissarum vim, ad terminandum assensum. Ergo non est necesse, ut attingatur ab assensu conclusionis, objectum præmissarum.

RESPONDETUR. Quod objectum conclu-

sionis, independentem à præmissis, habeat vim ad terminandum assensum de se, secundum quod propositio est, non autem secundum quod conclusio, quæ secundum quod conclusio est, innititur principio: Quæ sunt eadem, adeoque respicit objecta præmissarum.

OBJICITUR 3. Si assensus conclusionis respiceret objecta præmissarum, non indigeret dependere à præmissis formalibus, sed indigeret: Ergo. Sequela probatur in tantum intellectus indiget præmissis formalibus, in quantum ipsæ, sunt manifestationes objecti, jam autem per nos ipse assensus conclusionis, esset manifestatio objecti, quia ipse ille assensus, diceret connexa extrema, cum aliquo tertio.

RESPONDETUR. Præmissas formales non requiri, ad conclusionem virtuale, tamen requiri ad conclusionem formalem & discursum, qui perficitur: tribus distinctis propositionibus, indigetq; intellectus illis præmissis formalibus, tanquam clariùs distinctiusque præsentantibus motivum, cui pedetentim nata est assentiri ordinaria tenuitas ingenii humani.

INSTABIS 1. Assensus præmissarum non indiget applicari sibi motivum assentiendi ab aliis præmissis, saltem in demonstratione, quæ fit per prima principia: E. neq; assensus conclusionis indigebit applicari sibi motivum assentiendi à præmissis.

RESPONDETUR. Quod assensus conclusionis ut propositio est, non indigeat applicari sibi hoc motivum à præmissis, sed tantum assensus conclusionis ut conclusio est: quare autem assensus conclusionis ut conclusio est, indigeat applicari sibi Motivum per præmissas, non indigeat autem tali applicatione assensus præmissarum, dat disparitatem Ovide. Quia facilius est assentiri objecto præmissarum propter se ipsum, quam assentiri objecto conclusionis propter objectum præmissarum, & ita facilius actus non supponit applicationem motivi factam ab alio actu, quam supponit actus difficiliorem.

RESPONDERI potest aliter transeundo antecedens & negando consequentiam, quare transire debeat antecedens patebit ex disparitate quæ talis est. Præmissæ vel sunt prima principia, & sic ipsa illorum evidentia, est ratio motiva, & applicatio motivi; vel sunt præmissæ deductæ ex primis principiis, & tunc evidentia derivata ab ipsis principiis lumine naturæ notis, est applicatio motivi; vel certè præmissæ, sunt propositiones probabiles, & sic rationem motivam, applicat illis imperium voluntatis. Non potest autem ostendi, quid applicet rationem motivam ad assensum conclusionis ut conclusio est, quia hæc ratio motiva debet esse principium illud: Quæ sunt eadem uni tertio. Quod principium applicari non potest, nisi conclusio respiciat objecta præmissarum.

INSTABIS 2. Potest eodem actu eligi medium propter bonitatem finis, quantumvis alio actu non sit applicata bonitas finis, seu quantum-

tumvis non præceſſerit intentio finis, ab electione diſtincta: Ergo poteſt etiam præberi aſſenſus concluſioni, quantumvis non præceſſerit applicatio motivi facta à præmiſſis.

RESPONDET Oviedo: Dando diſparitatem. Quia rationem motivam ad electionem mediorum independentem ab intentione finis diſtincto actu appetiti, poteſt applicare ſufficienter, ipſum iudicium applicans utrumque objectum, hoc eſt bonitatem finis & bonitatem medii ad finem. Tale autem applicativum ſufficiens illius principii: Quæ ſunt eadem independentem à præmiſſis oſtendi non poteſt. Deinde concedo, poſſe præberi aſſenſum concluſioni, quamvis tempore non præceſſerit applicatio motivi, vel per actum diſtinctum realiter, imò hoc contingit in omni diſcurſu virtuali, ſed nego, quòd poſſit præberi aſſenſus concluſioni, ſi nec virtute præceſſerit applicatio motivi, ſicut debet præcedere intentio finis, quamvis non diſtincta realiter ab electione.

CONSIMILEM difficultatem proponit Arriaga. Election non terminatur intrinſecè ad bonitatem finis. Ergo nec concluſio ad objectum præmiſſarum: Reſpondetque negando Antecedens poſtea Conſequentiam, diſparitatemque dat, quia voluntas eſt potentia libera, & ſic poteſt amare bonitatem medii ſibi propoſitam, & non amare bonitatem finis, intellectus autem eſt potentia neceſſaria. Cum ergo in concluſione deducta ex præmiſſis, clarè proponatur connexio extremorum cum medio, non poteſt illi connexioni non aſſentiri intellectus, aſſentiri autem illi connexioni, eſt reſpicere per nos objecta præmiſſarum. *Virg. difficultati.*

RESPONDERI poteſt 2. Concedendo totum, ſi procedat de diſcurſu in concluſione virtuali, non autem ſi procedat de diſcurſu concluſioneque formali ut dictum ſupra.

INSTABIS 3. Ergo in concluſione ſemper debent repeti præmiſſa.

RESPONDET Arriaga. Debere illas repeti non exterius ſed interne, pro repetitione autem illarum externa ſubſtituitur vox Ergo, quæ idem ſignificat ac ſi dicerem. Itaque, Propter hoc, Sequitur, Inferitur hoc vel illud: hinc nemo experitur ſe aſſentiri concluſioni ut concluſio eſt, & tamen non propter præmiſſas, nemo enim eſt qui aſſentiat concluſioni non apponendo illi particulas Ergo, Itaque, proinde &c. hæ autem particula indicant fieri aſſenſum propter objecta præmiſſarum. Quanquam etiam ſi non experiretur quis, ſe idè aſſentiri, parvum inde foret argumentum, quia de actibus intellectus, difficilis eſt experientia, habemus enim ante quodlibet iudicium duas vel tres apprehenſiones, aliam apprehenſionem ſubjecti, aliam prædicati, aliam totius propoſitionis, & tamen poſſet quis negare, quòd experiamur nos illas habere, non enim hæ cognitiones, movent diſtinctam ſui memoriam.

RESPONDET aliter Oviedo. Non repet præmiſſas ut quod, ſed ut quo, quod non eſt propriè repeti præmiſſas, ſed reſpici illas ut motivum.

OBJICIT 4. Poſſibilis eſt aſſenſus concluſionis qui non reſpiciat objecta præmiſſarum. Ergo non eſt de ratione concluſionis reſpicere objecta præmiſſarum.

RESPONDETUR. Poſſibile eſſe concluſionis aſſenſum ut propoſitio eſt, qui non fiat propter præmiſſas, impoſſibilis eſt tamen aſſenſus concluſionis ut concluſio eſt, qui non fiat propter præmiſſas.

OBJICIT 5. Si concluſio reſpiceret objecta præmiſſarum ex falſo nunquam poſſet ſequi verum, ſed poteſt ſequi ut fert proloquium Dialecticum. Ergo. Probat: Maj. Quotiescunque præmiſſa falſa ſunt, & earum objectum non exiſtens, tunc aſſenſus concluſionis attingens objecta præmiſſarum, ſemper attingeret objectum non exiſtens: Ergo eſſet ſemper falſus.

RESPONDERI poteſt ex Arriaga, quòd ex falſo nunquam interne poſſit ſequi verum, ſed tantum in externa argumentatione.

CONTRA ex Oviedo, quia concluſio vocalis ſubſtituitur loco mentalis, reſpondetque conceptui interno: Ergo ſi vocalis erit falſa concluſio, etiam mentalis erit falſa.

RESPONDERI poteſt 2. ex Oviedo. Idè ex falſo ſequi verum, quia id quod infer per legitimam conſequentiam à parte rei exiſtit, ſicut inferitur. *Sed*

CONTRA eſt. Quia ſi inferat aliquis idè Petrum eſſe animal, quia eſt lapis, quomodo à parte rei exiſtit hoc, ſicut inferitur, cum à parte rei, non ex eſſe lapidis in Petro, oriatur ratio animalis. Deinde ſi per legitimam conſequentiam à parte rei id, quod inferitur exiſtit ſicuti inferitur: Ergo nunquam poterit ex falſo ſequi falſum, ſemper enim id quod inferitur, exiſtit prout inferitur. Cuius tamen oppoſitum & Dialectica & experientia docet.

RESPONDERI poteſt 3. ex eodem. Ex eoſe qui ex falſo verum, quia objecta præmiſſarum non attinguntur ut quod, ſed ut quo, Veritas verò non deſumitur ex conformatione cum objecto ut quo, ſed cum objecto ut quod.

CONTRA eſt. Si veritas & falſitas non deſumitur niſi ex objecto ut quod, concluſionis autem aſſenſus, non attingit objecta præmiſſarum ut quod, quomodo ex falſo ſequitur verum. Deinde hoc principium dialecticum ex falſo ſequitur verum procedit de falſo quod ſe habet tanquam ratio motiva ſeu ut quo, explicandum ergo reſtat, quomodo ex falſo tanquam motivo, ſequi poteſt verum.

RESPONDETUR ergo aliter. Ex falſo ſcil. poſſe ſequi verum, non abſolutè, ſed ex ſuppoſitione præbii præmiſſis aſſenſus, & ita concluſionis aſſenſus attingit objectum non exiſtens quidem

quidem absolute, existens tamen ex suppositione, adeoque verus erit ex suppositione.

INSTABIS. Si Conclusio respiceret objecta Præmissarum, sequeretur eundem actum posse esse affirmativum & negativum, certum & incertum &c. Sed hoc est absurdum, E. Sequela probatur. Posset esse una Præmissa affirmativa, alia negativa, una certa & alia probabilis, Ergo unus idemque actus, potest esse affirmativus & negativus, certus & incertus.

RESPONDETUR. Hanc Objectionem in aliis materiis solvendam esse etiam oppositus, qui censent per primam operationem posse totum Syllogismum concipi, quomodo illic non erit idem actus certus & incertus, affirmativus & negativus. Rursus formetur hæc Secunda Operatio. Petrus est, & est lapis: ista propositio per obiectantes est simplex qualitas, quomodo igitur idem actus non erit simul certus & incertus. Responderi itaque potest, unam eandemque propositionem, æquivalenter multiplicem, posse esse affirmativam & negativam, ad illud de certitudine & incertitudine dico quod supposito, supposito inquam quod obiectum Conclusionis sit certum, incertæ autem Præmissæ, tunc illæ Præmissæ quantum est de se, falsæ sunt, ex suppositione tamen præbiti assensus, assentiendi non sunt falsæ. Consequenter poterit idem actus esse certus & incertus, incertus quantum est de se, certus autem ex suppositione præbiti assensus.

OBJICIT 6. Mastr. Disp. XI. n. 22. diversis actibus debent attingi Conclusio & Præmissæ, Ergo Conclusio non attingit formaliter Principia.

RESPONDETUR. Si per formaliter attingere Præmissas, intelligatur quasi scilicet in Recto non debeant tunc attingi Præmissæ, & quod alio modo attingantur dum ponuntur pro Majori & Minori, vera est propositio: si autem per formaliter attingi intelligatur, quod nullo modo tunc intelligantur attingi, falsa est propositio. Quod enim in Conclusionem Præmissæ attingi debeant, probatum est. Quod autem debeant attingi alio modo Ratio est: Quia quando dico albedo disgregat visum, & quando dico paries albus, alio modo attingo albedinem, nam in priori casu attingo illam directè, in secundo casu attingo in obliquo, ita quando Præmissæ in Majori & Minori attinguntur, attinguntur directè, in conclusione autem indirectè, directè enim attingitur Conclusio cui fit assensus propter Præmissas. Assensus item Præmissis antecedenter exhibitus, est assensus propositionum, assensus autem Conclusionis est assensus propter propositiones, quibus jam supponitur, præconcessus assensus.

INSTATI. Ergo idem actus producit & habitum Principiorum & Conclusionum.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Quia habitus Principiorum est habitus assentiendi

Principiis ut propositiones sunt, quibus tamen talis assensus non exhibetur, sed tantum nascitur habitus similis actui, nempe assensus Ob assensus *Ed quod* adeoque assensus Conclusionis, propter Præmissas.

INSTAT 2. Ergo idem actus ut terminatur ad Principia, esset causa sui ipsius ut respicit Conclusionem.

RESPONDETUR. Non esset causa sui ipsius, sed tantum repræsentaret idem actus, sui motivum: diceret enim in intrinseca sua ratione, se fieri propter Præmissas. Causatio enim actus, aut est elicitiva, & hæc habetur à potentia, aut est motiva seu obiectum movens; jam autem ille actus, non esset sibi obiectum movens, sed tantum fieret ob obiectum motivum, quod attingit.

INSTAT 3. Ergo idem actus attingeret obiecta tam diversa.

RESPONDETUR. Quia ille actus attingeret obiecta habentia unitatem mobilis quod est Conclusio, & motivi, quod est fieri propter præmissas; ideo ille actus, non attingeret obiecta, simpliciter diversa.

OBJICITUR 7. Medium non includitur in Conclusionem, includeretur autem, si assensus Conclusionis, attingeret Præmissas.

RESPONDETUR. Medium non includitur in Conclusionem per modum Obiecti probati, probaretur enim idem per idem, adeoque nihil: includitur tamen per modum obiecti probantis, & ratione cuius probativi, fit ille assensus.

QVÆSTIO III.

De Conclusionem.

UT decernatur de Difficultate, præmittenda sunt aliqua.

DIFFICULTAS I.

Præmittuntur quedam ad statum questionis intelligendum.

PRÆMITTO 1. *Esse in hoc difficultatem*, An postquam aliquis assensum exhibuit Præmissis, ante assensum quod iudicet extrema Conclusionis esse connexa cum medio, prærequiratur cognitio quæ cognoscatur, rectè inferri ipsam Conclusionem; & hoc iudicium vocari solet à quibusdam Illatio præcedens ipsam Conclusionem, quæ hinc sumitur pro assensu, ultimo completivo discursus, pro assensu inquam qui fit propter Præmissas.

PRÆMITTO 2. *Posse concedi reflexionem supra bonitatem consequentia intercedentem & median-tem inter assensum Præmissarum & assensum Conclusionis*, ut expressè docet Smigletius disput. 13. quæst. 2. Consentit Arriaga disp. 15. Logica lect.

† Ss